

Duitse herfst in teken van hervormingen

De regeringsplannen op een rijtje

Achtergrond - 14 november 2003

(14 november 2003) De Duitse politiek staat deze herfst in het teken van de [Agenda 2010](#), het pakket maatregelen waarmee de regering-Schröder tracht de Duitse arbeidsmarkt en verzorgingsstaat te moderniseren. De gezondheidszorg, de pensioenen, de bijstandsuitkeringen, de arbeidsbureaus: heel Duitsland lijkt plotseling op de schop te worden genomen. Tel daarbij op de heftige debatten omtrent de overheidsfinanciën, en het resultaat is als volgt: door de bomen kan het bos niet meer worden gezien. Welke maatregelen plant de regering allemaal? Welke daarvan zijn reeds aangenomen en welke nog niet? Wanneer wordt er gestemd? En door wie? Hier volgt het antwoord op de vraag naar de belangrijkste hervormingen en politieke procedures van 'Deutschland im Reformherbst'.

Welke wetsvoorstellen zijn inmiddels aangenomen?

1. Gezondheidszorg

Het ziekenfonds wordt tot het jaar 2007 met maximaal 23 miljard euro ontlast. Ziekenfonds-verzekerden gaan meer betalen voor medicijnen en voor bezoek aan de (tand)arts en het ziekenhuis. Vanaf 2005 moet een aparte verzekering worden afgesloten voor gebitsprothesen. Deze wet treedt op 1 januari 2004 in werking.

2. De financiering van de pensioenen in 2004.

Om het gat van 8 miljard euro in de pensioenen in 2004 te dichten, verschuift de regering de jaarlijkse inflatiecorrectie van de pensioenen met een half jaar, van 1 juli 2004 naar 1 januari 2005. Mensen die voor het eerst pensioengeld ontvangen, krijgen hun geld aan het eind van de maand in plaats van aan het begin. Dat levert een eenmalige besparing op. De wet treedt in 2004 in werking. De regering wil begin volgend jaar een wetsvoorstel indienen voor een hervorming van het pensioenstelsel op de lange termijn.

Welke wetsvoorstellen zijn nog niet aangenomen?

3. Hervorming van de arbeidsmarkt

De regering wil de duur van de werkloosheidsuitkering (*Arbeitslosengeld*) vanaf 2006 verkorten. Bedrijven moet het eenvoudiger worden gemaakt personeel te ontslaan.

4. Hartz III.

De arbeidsbemiddeling moet worden verbeterd door de de Bundesanstalt für Arbeit, het overkoepelend orgaan van de Duitse arbeidsbureaus, meer dienstverlenend te laten opereren. De naam moet worden omgedoopt in Bundesagentur für Arbeit.

5. Hartz IV.

Het samenvoegen van de tweede fase van de werkloosheidsuitkering (*Arbeitslosenhilfe*) en de bijstand (*Sozialhilfe*) tot een uitkering op bijstandsniveau. Dit moet *Arbeitslosengeld II* gaan heten. Dit zou men moeten krijgen nadat men gedurende een bepaalde periode eerst het *Arbeitslosengeld* heeft ontvangen (zie 3) .

6. Belastingverlaging.

Het hoogste percentage van de inkomstenbelasting moet van 48,5 procent naar 42 procent worden verlaagd; het laagste percentage van 19,5 procent naar 15 procent. De belastingvrije voet moet worden verhoogd van 7235 euro naar 7664 euro. Deze maatregelen moeten ruim 20 miljard euro opleveren. Voorts moeten subsidies worden verlaagd en een eenmalige 'belastingamnestie' worden toegepast: belastingontduikers worden in staat gesteld alsnog aangifte te doen, zonder het risico te lopen bestraft te worden.

Welk traject moeten deze maatregelen nog afleggen?

De maatregelen worden door de regering als pakket behandeld. Zij zijn in september en oktober door de meerderheid van de regeringspartijen SPD en Grünen in de Bondsdag aangenomen. De oppositionele CDU/CSU en FDP hebben de plannen daarna echter tegengehouden in de Bondsraad, de deelstatenkamer die goedkeuring moet verlenen aan de wetsvoorstellen die door de Bondsdag reeds zijn aangenomen. De CDU/CSU en FDP beschikken over de meerderheid in de Bondsraad. Deze partijen hebben onder andere bezwaar tegen de oplopende staatsschuld die het gevolg zou zijn van de geplande belastingverlaging, en zij willen het bedrijven nog eenvoudiger maken personeel te ontslaan. Omdat de Bondsraad het laatste woord heeft, kan de oppositie in theorie de plannen van de regering voortdurend blokkeren. Dat betekent dat de regering een nieuw voorstel

moet formuleren, dat de steun van de oppositie geniet. De regering moet dus concessies doen aan haar eigen plannen. Om de onderhandelingen tussen regering en oppositie te bespoedigen, is de *Vermittlungsausschuss* ingeschakeld.

Wat is de *Vermittlungsausschuss*?

Wanneer de Bondsraad een besluit van de Bondsdag blokkeert of wil wijzigen, wordt de *Vermittlungsausschuss* ingeschakeld. Dit orgaan moet een wetsvoorstel formuleren waar Bondsdag en Bondsraad (lees: regering en oppositie) mee kunnen instemmen. Zij wordt samengesteld uit 32 leden van zowel regering als oppositie, afkomstig uit zowel Bondsdag als Bondsraad. De bovengenoemde maatregelen vormen de komende weken inzet van de onderhandelingen tussen regering en oppositie in de *Vermittlungsausschuss*. Vermoedelijk ligt er vlak voor Kerst een voorstel op tafel dat de goedkeuring van zowel regering als oppositie kan wegdragen. Maar ook dan is er nog genoeg te doen voor de regering-Schröder. Na de *Reformherbst* komt de *Reformwinter*.

Mark Schenkel is student geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en schrijft regelmatig artikelen voor het Duitslandweb. Momenteel studeert hij aan de Humboldt Universität in Berlijn.

Meer informatie:

Faz

[Dossier Pensioenstelsel](#)

ZDF Heute

[Dossier Gezondheidspolitiek](#)

Süddeutsche Zeitung

[Dossier Belastinghervormingen](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2343/duitse-herfst-in-teken-van-hervormingen>